

Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu

KURS UZUPEŁNIAJĄCY
na studiach II stopnia
dla studentów będących absolwentami
kierunków niepokrewnych dla kierunku
Finanse i rachunkowość

Moduł II

Rozdział 7
Sprawozdawczość finansowa

Autor: dr Jolanta Bodzianny

Istota sprawozdawczości finansowej

Co to jest sprawozdawczość finansowa?

Sprawozdawczość jest częścią rachunkowości szeroko rozumianej (*sensu largo*). Jest częścią najważniejszą gdyż odpowiada za realizację celu rachunkowości jakim jest dostarczanie informacji finansowej odbiorcom (użytkownikom). Jednocześnie jej jakość jest w znaczącym stopniu zależna od etapów poprzedzających – prawidłowej dokumentacji i ewidencji zdarzeń. Sprawozdawczość finansowa dostarcza informację finansową o jednostce gospodarczej dla szerokiego grona użytkowników. Co za tym idzie zakres tej informacji jest szeroki. Jednocześnie nie ma możliwości przygotowania informacji dla każdej grupy użytkowników oddzielnie (poza uprzywilejowanymi). Przyjęło się że sprawozdawczość będzie przygotowywać jeden rodzaj sprawozdania finansowego ogólnego przeznaczenia, które będzie zawierało wszystkie informacje dla szerokiego grona odbiorców.

Jakich informacji finansowych o jednostce gospodarczej oczekują odbiorcy? Można je podzielić na cztery podstawowe grupy – sfery informacji finansowej:

1. „*Co ma?*” – sytuacja i siła majątkowa,
2. „*Skąd to ma?*” – sytuacja i siła finansowa,
3. „*Jak tym gospodaruje?*” – sytuacja i siła dochodowa,
4. „*Jak gospodaruje środkami pieniężnymi?*” – płynność.

Sytuacja **majątkowa** określa stan majątkowy jednostki. Jeżeli nie ma innych informacji (niefinansowych) sytuacja majątkowa pomaga określić rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej. Siła majątkowa to możliwości jego wykorzystania (potencjał)

Sytuacja **finansowa** określa źródła finansowania działalności, głównie bezpieczeństwo i czas w jakim możemy nimi dysponować. Siła finansowa to możliwość pozyskiwania nowych źródeł finansowania lub przedłużania terminów ich dostępności.

Sytuacja **dochodowa** (w szerokim rozumieniu) określa źródła przychodów, konieczne do ich osiągnięcia koszty i różnicę między nimi czyli zysk lub stratę. Siła dochodowa to możliwość zwiększania przychodów lub pomniejszania kosztów (oszczędności). Nie da się tych efektów uzyskać jednocześnie.

Płynność w szerokim rozumieniu to ogół gospodarowania środkami pieniężnymi. Informacja o płynności wskazuje źródła wpływów i kierunki wydatków środków pieniężnych.

Struktura sprawozdania finansowego związana jest ze sferami informacji finansowej. Informacja finansowa powinna odpowiadać użytkownikom nie tylko pod względem zawartości, a również jakości.

Wszystkie podmioty prowadzące księgi rachunkowe są zobowiązane do sporządzania sprawozdania finansowego, którego zatwierdzenie jest podstawą ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych roku obrotowego.

Sprawozdanie finansowe składa się z:

- **bilansu**, który informuje o zasobach majątkowych i źródłach ich finansowania,
- **rachunku zysków i strat**, który informuje o przychodach, kosztach i wyniku finansowym
- **informacji dodatkowej**, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia

Te trzy elementy sprawozdania finansowego sporządzają wszystkie jednostki prowadzące księgi rachunkowe. Sprawozdanie finansowe jednostek, podlegające obligatorjnie corocznemu badaniu przez biegłego rewidenta, obejmuje ponadto:

- zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz
- rachunek przepływów pieniężnych

Ustawa o rachunkowości określa zakres informacji, które powinno zawierać sprawozdanie finansowe. Zakres ten zależy od wielkości jednostki i rodzaju prowadzonej działalności. Jest on podany w załącznikach do Ustawy:

1. dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji - w załączniku nr 1
2. dla banków - w załączniku nr 2
3. dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji - w załączniku nr 3
4. dla jednostek mikro sporządzających uproszczony bilans - w załączniku nr 4
5. dla jednostek małych sporządzających uproszczony bilans - w załączniku nr 5
6. dla jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem spółek kapitałowych, oraz jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 tej ustawy - w załączniku nr 6,

Sprawozdanie finansowe sporządza się w postaci elektronicznej oraz opatruje kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo (od tego roku) podpisem osobistym.

Jedyną obowiązującą formą sporządzenia sprawozdania finansowego jest obecnie forma elektroniczna. Sprawozdanie nie może mieć już, jako oryginalnej formy, postaci papierowej. Postać elektroniczna oznacza, że sprawozdanie finansowe należy przygotować w formie pliku, który można zapisać i odczytać za pomocą programu komputerowego

Pytania kontrolne:

Sprawozdanie finansowe sporządzają:

- a) wszystkie jednostki które zarejestrowały działalność,
- b) tylko osoby prawne a fizyczne nie,
- c) tylko podmioty podlegające ustawie o rachunkowości,

Do sprawozdania finansowego nie należy:

- a) zestawienie obrotów i sald,
- b) informacja dodatkowa,
- c) rachunek zysków i strat,

Obowiązującą formą sporządzenia sprawozdania finansowego jest obecnie.:

- a) forma papierowa,
- b) forma elektroniczna,
- c) przedsiębiorstwo może wybrać formę sprawozdania.

Bilans

Podstawowym elementem sprawozdania finansowego jest bilans.

Zarówno sytuacja majątkowa jak i sytuacja finansowa są prezentowane w **bilansie**. Wynika to z równej wartości sumy składników zarówno prezentowanych w jednym jak i drugim ujęciu. Z punktu widzenia logicznego należy stwierdzić że to ten sam majątek tylko uporządkowany według innych kryteriów klasyfikacyjnych. Z punktu widzenia ekonomicznego należy stwierdzić że każdy składnik majątkowy musi mieć swoje źródło finansowania, swojego właściciela.

Aktywa w bilansie są uporządkowane według rosnącej płynności – od najmniej płynnych do najbardziej płynnych (nie dotyczy to rozliczeń międzyokresowych i grup C i D). Płynność aktywów to zdolność aktywów do zamiany na środki pieniężne w normalnym trybie (czym innym jest płynność jako cecha jednostki).

Pasywa w bilansie są uporządkowane według rosnącej wymagalności, czyli pilności spłaty, od najmniej pilnych do najbardziej pilnych (nie dotyczy to rozliczeń międzyokresowych).

Ostateczny wzór bilansu

Ustawa o rachunkowości częściowo reguluje zagadnienia dotyczące bilansu w art. 46. Ust. 1

W bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy (art. 46 ust. 1)

Wykazana w aktywach bilansu, z zastrzeżeniem ust. 2a, wartość poszczególnych grup składników aktywów wynika z ich wartości księgowej, skorygowanej o (art. 46 ust.3):

- 1) dotychczas dokonane odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz odpisy aktualizujące, w tym również z tytułu trwałej utraty wartości składników aktywów trwałych;
- 2) odpisy aktualizujące wartość rzeczowych składników aktywów obrotowych;
- 3) odpisy aktualizujące wartość należności

Jednak w sprawie szczegółów odsyła do załączników – art. 46 ust. 5.

(wzór bilansu wg załącznika nr 1 do Ustawy o Rachunkowości)

(pieczęć jednostki)

BILANSdla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji
sporządzony na dzień:.....

jednostka obliczeniowa:

AKTYWA		Stan na		PASywa		Stan na	
A.	Aktywa trwałe			A.	Kapitał (fundusz) własny		
I	Wartości niematerialne i prawne			I	Kapitał (fundusz) podstawowy		
1.	Koszty zakończonych prac rozwojowych			II	Kapitał (fundusz) zapasowy, w tym:		
2.	Wartość firmy				– nadwyżka wartości sprzedaży (wartości emisyjnej) nad wartością nominalną udziałów(akcji)		
3.	Inne wartości niema ter. i prawne						
4.	Zaliczki na wartości niemat. i prawne			III	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, w tym:		
II	Rzeczowe aktywa trwałe				– z tytułu aktualizacji wartości godziwej		
1.	Środki trwałe			IV	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, w tym:		
a)	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)				– tworzone zgodnie z umową (statutem) spółki		
b)	budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej			V	Zysk (strata) z lat ubiegłych		
c)	urządzenia techniczne i maszyny			VI	Zysk (strata) netto		
d)	środki transportu			VII	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)		
e)	inne środki trwałe			B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		
2.	Środki trwałe w budowie			I	Rezerwy na zobowiązania		
3.	Zaliczki na środki trwałe w budowie			1.	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
III	Należności długoterminowe			2.	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne		
1.	Od jednostek powiązanych				– długoterminowa		
2.	Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale				– krótkoterminowa		
3.	Od pozostałych jednostek			3.	Pozostałe rezerwy		
IV	Inwestycje długoterminowe				– długoterminowe		
1.	Nieruchomości				– krótkoterminowe		
2.	Wartości niematerialne i prawne			II	Zobowiązania długoterminowe		
3.	Długoterminowe aktywa finansowe			1.	Wobec jednostek powiązanych		
a)	w jednostkach powiązanych			2.	Wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	– udziały lub akcje			3.	Wobec pozostałych jednostek		
	– inne papiery wartościowe			a)	kredyty i pożyczki		
	– udzielone pożyczki			b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
	– inne długoterminowe aktywa finansowe			c)	inne zobowiązania finansowe		
b)	w pozostałych jednostkach, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale			d)	zobowiązania wekslowe		
	– udziały lub akcje			e)	inne		
	– inne papiery wartościowe			III	Zobowiązania krótkoterminowe		
	– udzielone pożyczki			1	Zobowiązania wobec jednostek powiązanych		
	– inne długoterminowe aktywa finansowe			a)	z tytułu dostaw i usług, o okres wymagalności:		
c)	w pozostałych jednostkach				– do 12 miesięcy		
	– udziały lub akcje				– powyżej 12 miesięcy		
	– inne papiery wartościowe			b)	inne		
	– udzielone pożyczki			2	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	– inne długoterminowe aktywa finansowe			a)	z tytułu dostaw i usług, o okres wymagalności:		
4	Inne inwestycje długoterminowe				– do 12 miesięcy		
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe				– powyżej 12 miesięcy		
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego						
2	Inne rozliczenia międzyokresowe						
B.	Aktywa obrotowe						
I	Zapasy						

1	Materiały			b)	inne		
2	Półprodukty i produkty w toku			3	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek		
3	Produkty gotowe			a)	kredyty i pożyczki		
4	Towary			b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
5	Zaliczki na dostawy i usługi			c)	inne zobowiązania finansowe		
II	Należności krótkoterminowe			d)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:		
1	Należności od jednostek powiązanych				– do 12 miesięcy		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:				– powyżej 12 miesięcy		
	– do 12 miesięcy						
	– powyżej 12 miesięcy						
b)	inne			e)	zaliczki otrzymane na dostawy i usług		
2	Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale			f)	zobowiązania wekslowe		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:			g)	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych		
	– do 12 miesięcy			h)	z tytułu wynagrodzeń		
	– powyżej 12 miesięcy			i)	inne		
b)	inne			4	Fundusze specjalne		
3	Należności od pozostałych jednostek			IV	Rozliczenia międzyokresowe		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:			1	Ujemna wartość firmy		
	– do 12 miesięcy			2	Inne rozliczenia międzyokresowe		
	– powyżej 12 miesięcy				– długoterminowe		
	z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych				– krótkoterminowe		
b)							
c)	inne						
d)	dochodzone na drodze sądowej						
III	Inwestycje krótkoterminowe						
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe						
a)	w jednostkach powiązanych						
	– udziały lub akcje						
	– inne papiery wartościowe						
	– udzielone pożyczki						
	– inne krótkoterminowe aktywa finans.						
b)	w pozostałych jednostkach						
	– udziały lub akcje						
	– inne papiery wartościowe						
	– udzielone pożyczki						
	– inne krótkoterminowe aktywa finans.						
c)	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne						
	– środki pieniężne w kasie i na rachunkach						
	– inne środki pieniężne						
	– inne aktywa pieniężne						
2	Inne inwestycje krótkoterminowe						
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe						
C	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy						
D	Udziały (akcje) własne						
	AKTYWA razem (suma poz. A i B i C i D)				PASYWA razem (suma poz. A i B)		

.....
(Data i podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych)

.....
(Data i podpis kierownika jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy, wszystkich członków tego organu)

Źródło: www.druki.gofin.pl

W sprawozdawczości obok właściwego pogrupowania zjawisk bardzo ważna jest ich poprawna wycena zgodna z zasadami rachunkowości. Wszystkie zjawiska są wyceniane od początku procesu rachunkowości, od ich ujęcia w dokumentacji księgowej poprzez przekształcenie informacji również, przede wszystkim o wartości. W procesie sprawozdawczości należy jeszcze raz sprawdzić i zweryfikować wartość często przekształcając ją w tak zwanej **wycenie bilansowej**. Przepisy ustawy o rachunkowości skupiają się na wycenie bilansowej, jako tej która w postaci sprawozdania dotrze do użytkownika zewnętrznego.

Jakie są zasady **wyceny składników sprawozdania finansowego**?

Wycena to proces zmierzający do ustalenia kwot pieniężnych, w jakich poszczególne składniki mogą zostać ujęte i wykazane w sprawozdaniu finansowym.

Rozdział 4 ustawy o rachunkowości traktujący o wycenie zaczyna się od art. 28, a tenże od ust. 1 – „Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w sposób następujący:”, czyli wychodzi się od wyceny bilansowej. W następnych artykułach (do art. 44) omawiane są szczegóły i uproszczenia które można zastosować w ewidencji i niekiedy sprawozdawczości.

Wycena aktywów i pasywów następuje nie rzadziej niż na dzień bilansowy. Oznacza to, że poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się bieżąco oraz obowiązkowo na dzień bilansowy.

Wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy, jako ściśle związanej z ustalaniem wyniku finansowego, dokonuje się w sposób określony art. 28 ust. 1 pkt 1-10 ustawy o rachunkowości, według zasad przedstawionych w tabeli:

Tabela 1 Metody wyceny bilansowej

Lp.	Składnik aktywów/pasywów	Metoda wyceny bilansowej
1.	Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, albo wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych) zmniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
2.	Nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne zaliczane do inwestycji	według zasad stosowanych do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych lub według ceny rynkowej, lub inaczej określonej wartości godziwej

3.	Środki trwałe w budowie	w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
4.	Udziały w innych jednostkach oraz inne niż wymienione w pkt 2 inwestycje zaliczane do aktywów trwałych	według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia - jeśli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4 ustawy o rachunkowości
5.	Udziały w jednostkach podporządkowanych zaliczone do aktywów trwałych	według zasad określonych wyżej - w pkt 4 lub metodą praw własności, pod warunkiem że będzie ona stosowana jednolicie wobec wszystkich jednostek podporządkowanych
6.	Inwestycje krótkoterminowe	według ceny (wartości) rynkowej albo według ceny nabycia lub ceny (wartości) rynkowej, zależnie od tego, która z nich jest niższa albo według skorygowanej ceny nabycia, jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności, a krótkoterminowe inwestycje, dla których nie istnieje aktywny rynek, w inny sposób określonej wartości godziwej
7.	Rzeczowe składniki aktywów obrotowych (materiały, towary, produkty gotowe)O	według cen nabycia (materiały i towary) lub kosztów wytworzenia (wyroby gotowe i produkcja w toku) nie wyższych od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy
8.	Należności i udzielone pożyczki	w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności (oprócz wymienionych w pkt 9)
9.	Należności i udzielone pożyczki zaliczane do aktywów finansowych	mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznacza je do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej
10.	Zobowiązania	w kwocie wymagającej zapłaty (z wyjątkiem zobowiązań finansowych w pkt 11)
11.	Zobowiązania finansowe	mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznacza je do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej
12.	Rezerwy	w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości
13.	Udziały i akcje własne	według cen nabycia
14.	Kapitały (fundusze) własne, z wyjątkiem udziałów i akcji własnych oraz pozostałe aktywa i pasywa	w wartości nominalnej

Źródło: art. 28 ust. 1 pkt 1-10 Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, tj. Dz.U. z 2021 poz.217

Pytania kontrolne:

Na dzień bilansowy wyroby gotowe wycenia się w:

- a) Koszcie wytworzenia, ale nie wyższym od możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto
- b) Koszcie wytworzenia, powiększonym o narzut uzasadnionych kosztów zarządu
- c) Koszcie wytworzenia

Środki trwale wycenia się w bilansie :

- a) w cenie nabycia
- b) w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe
- c) w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości

Należności wycenia się do bilansu:

- a) w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności
- b) w kwocie wymagającej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności
- c) w kwocie wymagającej zapłaty

Aktywa w bilansie są uporządkowane według

- a) rosnącej płynności
- b) malejącej płynności
- c) rosnącej wymagalności

Zysk w bilansie wykazuje się w:

- a) Inwestycjach długoterminowych
- b) Inwestycjach krótkoterminowych
- c) Kapitałach własnych

Kapitał własny jednostki to między innymi:

- a) kapitał podstawowy, kapitał zapasowy, rezerwy na zobowiązania, zysk/strata netto
- b) kapitał podstawowy, kapitał zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały rezerwowe, zysk/strata z lat ubiegłych, zysk/strata netto
- c) kapitał podstawowy, kapitał zapasowy, rozliczenia międzyokresowe przychodów, zysk/strata netto

Środki pieniężne w kasie w bilansie wykazuje się jako:

- a) Inwestycje długoterminowe
- b) Inwestycje krótkoterminowe
- c) zyski

Przykład – sporządzenie bilansu

Przedsiębiorstwo produkcyjne „Wysoki Targ” sp. z o.o. we Wrocławiu zgodnie z obowiązującymi przepisami musi sporządzać sprawozdanie finansowe zgodnie z Załącznikiem nr 1.

Spółka dysponowała na koniec dwóch kolejnych lat następującymi składnikami aktywów i pasywów:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2021	Wartość na 31.12.2020
1.	Maszyny produkcyjne	12 400 000,-	11 400 000,-
2.	Nabyte prawa do programów komputerowych	800 000,-	700 000,-
3.	Materiały podstawowe	2 300 000,-	1 400 000,-
4.	Środki pieniężne w banku	1 300 000,-	1 500 000,-
5.	Grunty nabyte jako lokata	1 200 000,-	1 600 000,-
6.	Udziały w obcych spółkach	2 200 000,-	2 000 000,-
7.	Produkty gotowe	2 200 000,-	2 100 000,-
8.	Zadłużenie z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy	0,-	400 000,-
9.	Zadłużenie z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności do 12 miesięcy	1 800 000,-	1 300 000,-
10.	Akcje zakupione celem odsprzedaży	2 100 000,-	1 200 000,-
11.	Kredyty bankowe – termin wymagalności 30 miesięcy	1 600 000,-	2 200 000,-
12.	Kwoty należne od odbiorców z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty ponad 12 miesięcy	0,-	600 000,-
13.	Kwoty należne od odbiorców z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty do 12 miesięcy	1 800 000,-	1 300 000,-
14.	Emisja obligacji o terminie wykupu 24 miesiące	600 000,-	1 000 000,-
15.	Kapitał zapasowy	2 500 000,-	1 000 000,-
16.	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	900 000,-	700 000,-
17.	Należności od ZUS z tytułu wypłaconych zasiłków chorobowych	200 000,-	0,-
18.	Zadłużenie wobec urzędów skarbowych z tytułu naliczonego podatku dochodowego	1 700 000,-	1 200 000,-
19.	Zysk lat ubiegłych	0,-	1 500 000,-
20.	Zysk netto roku bieżącego	3 600 000,-	900 000,-
21.	Kapitał zakładowy	12 500 000,-	12 500 000,-
22.	Niewypłacone wynagrodzenia za ubiegły rok	1 300 000,-	1 100 000,-

Polecenia:

1. Sporządzić bilans w obowiązującej formie w tysiącach złotych.

„Wysoki Targ” sp. z o.o.

(wzór bilansu wg załącznika nr 1 do Ustawy o Rachunkowości)

(pieczęć jednostki)

BILANS

dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji

sporządzony na dzień: 31.12.2020 r.

jednostka obliczeniowa: . tys. zł.

AKTYWA		Stan na		PASywa		Stan na	
A.	Aktywa trwałe	16 600,-	15 700,-	A.	Kapitał (fundusz) własny	18 600,-	15 900,-
I	Wartości niematerialne i prawne	800,-	700,-	I	Kapitał (fundusz) podstawowy	12 500,-	12 500,-
1.	Koszty zakończ. prac rozwojowych	0,-	0,-	II	Kapitał (fundusz) zapasowy, w tym:	2 500,-	1 000,-
2.	Wartość firmy	0,-	0,-		nadwyżka wartości sprzedaży		
3.	Inne wartości niemater. i prawne	800,-	700,-		(wartości emisyjnej) nad wartością	0,-	0,-
4.	Zaliczki na wartości niemater. i prawne	0,-	0,-		nominalną udziałów(akcji)		
II	Rzeczowe aktywa trwałe	12 400,-	11 400,-	III	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, w tym:	0,-	0,-
1.	Środki trwałe	12 400,-	11 400,-		z tytułu aktualizacji wartości godziwej	0,-	0,-
a)	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	0,-	0,-	IV	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, w tym:	0,-	0,-
b)	budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	0,-	0,-		tworzone zgodnie z umową (statutem) spółki	0,-	0,-
c)	urządzenia techniczne i maszyny	12 400,-	11 400,-		– na udziały (akcje) własne	0,-	0,-
d)	środki transportu	0,-	0,-	V	Zysk (strata) z lat ubiegłych		1 500,-
e)	inne środki trwałe	0,-	0,-	VI	Zysk (strata) netto	3 600,-	900,-
2.	Środki trwałe w budowie	0,-	0,-	VII	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0,-	0,-
3.	Zaliczki na środki trwałe w budowie	0,-	0,-	B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	7 900,-	7 900,-
III	Należności długoterminowe	0,-	0,-	I	Rezerwy na zobowiązania	0,-	0,-
1.	Od jednostek powiązanych	0,-	0,-	1.	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,-	0,-
2.	Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,-	0,-	2.	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	0,-	0,-
3.	Od pozostałych jednostek	0,-	0,-		– długoterminowa	0,-	0,-
IV	Inwestycje długoterminowe	3 400,-	3 600,-		– krótkoterminowa	0,-	0,-
1.	Nieruchomości	1 200,-	1 600,-	3.	Pozostałe rezerwy	0,-	0,-
2.	Wartości niematerialne i prawne	0,-	0,-		– długoterminowe	0,-	0,-
3.	Długoterminowe aktywa finansowe	2 200,-	2 000,-		– krótkoterminowe	0,-	0,-
a)	w jednostkach powiązanych	0,-	0,-	II	Zobowiązania długoterminowe	2 200,-	3 200,-
	– udziały lub akcje	0,-	0,-	1.	Wobec jednostek powiązanych	0,-	0,-
	– inne papiery wartościowe	0,-	0,-	2.	Wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,-	0,-
	– udzielone pożyczki	0,-	0,-	3.	Wobec pozostałych jednostek	2 200,-	3 200,-
	– inne długoterminowe aktywa finansowe	0,-	0,-	a)	kredyty i pożyczki	1 600,-	2 200,-
b)	w pozostałych jednostkach, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,-	0,-	b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	600,-	1 000,-
	– udziały lub akcje	0,-	0,-	c)	inne zobowiązania finansowe	0,-	0,-
	– inne papiery wartościowe	0,-	0,-	d)	zobowiązania wekslowe	0,-	0,-
	– udzielone pożyczki	0,-	0,-	e)	inne	0,-	0,-
	– inne długoterminowe aktywa finansowe	0,-	0,-	III	Zobowiązania krótkoterminowe	5 700,-	4 700,-
c)	w pozostałych jednostkach	2 200,-	2 000,-	1	Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	0,-	0,-
	– udziały lub akcje	2 200,-	2 000,-	a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	0,-	0,-
	– inne papiery wartościowe	0,-	0,-		– do 12 miesięcy	0,-	0,-
	– udzielone pożyczki	0,-	0,-		– powyżej 12 miesięcy	0,-	0,-
	– inne długoterminowe aktywa finans.	0,-	0,-	b)	inne	0,-	0,-
4	Inne inwestycje długoterminowe	0,-	0,-	2	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,-	0,-
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,-	0,-	a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	0,-	0,-
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,-	0,-		– do 12 miesięcy	0,-	0,-
2	Inne rozliczenia międzyokresowe	0,-	0,-		– powyżej 12 miesięcy	0,-	0,-
B.	Aktywa obrotowe	9 900,-	8 100,-		– do 12 miesięcy	0,-	0,-

I	Zapasy	4 500,-	3 500,-		– powyżej 12 miesięcy	0,-	0,-
1	Materiały	2 300,-	1 400,-	b)	inne	0,-	0,-
2	Półprodukty i produkty w toku	0,-	0,-				
3	Produkty gotowe	2 200,-	2 100,-	3	Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	4 800,-	4 000,-
4	Towary	0,-	0,-	a)	kredyty i pożyczki	0,-	0,-
5	Zaliczki na dostawy i usługi	0,-	0,-	b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0,-	0,-
II	Należności krótkoterminowe	2 000,-	1 900,-				
1	Należności od jednostek powiązanych	0,-	0,-	c)	inne zobowiązania finansowe	0,-	0,-
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	0,-	0,-	d)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	1 800,-	1 700,-
	– do 12 miesięcy	0,-	0,-		– do 12 miesięcy	1 800,-	1 300,-
	– powyżej 12 miesięcy	0,-	0,-		– powyżej 12 miesięcy	0,-	400,-
b)	inne	0,-	0,-	e)	zaliczki otrzymane na dostawy i i usług	0,-	0,-
2	Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,-	0,-	f)	zobowiązania wekslowe	0,-	0,-
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	0,-	0,-	g)	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	1 700,-	1 200,-
	– do 12 miesięcy	0,-	0,-	h)	z tytułu wynagrodzeń	1 300,-	1 100,-
	– powyżej 12 miesięcy	0,-	0,-	i)	inne	0,-	0,-
b)	inne	0,-	0,-	4	Fundusze specjalne	900,-	700,-
3	Należności od pozostałych jednostek	2 000,-	1 900,-	IV	Rozliczenia międzyokresowe	0,-	0,-
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	1 800,-	1 900,-	1	Ujemna wartość firmy	0,-	0,-
	– do 12 miesięcy	1 800,-	1 300,-	2	Inne rozliczenia międzyokresowe	0,-	0,-
	– powyżej 12 miesięcy		600,-		– długoterminowe	0,-	0,-
					– krótkoterminowe	0,-	0,-
b)	z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	200,-					
c)	inne	0,-	0,-				
d)	dochodzone na drodze sądowej	0,-	0,-				
III	Inwestycje krótkoterminowe	3 400,-	2 700,-				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	3 400,-	2 700,-				
a)	w jednostkach powiązanych	0,-	0,-				
	– udziały lub akcje	0,-	0,-				
	– inne papiery wartościowe	0,-	0,-				
	– udzielone pożyczki	0,-	0,-				
	– inne krótkoterminowe aktywa finansowe	0,-	0,-				
b)	w pozostałych jednostkach	2 100,-	1 200,-				
	– udziały lub akcje	2 100,-	1 200,-				
	– inne papiery wartościowe	0,-	0,-				
	– udzielone pożyczki	0,-	0,-				
	– inne krótkoterminowe aktywa finansowe	0,-	0,-				
c)	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	1 300,-	1 500,-				
	– środki pieniężne w kasie i na rachunkach	1 300,-	1 500,-				
	– inne środki pieniężne	0,-	0,-				
	– inne aktywa pieniężne	0,-	0,-				
2	Inne inwestycje krótkoterminowe	0,-	0,-				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,-	0,-				
C	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	0,-	0,-				
D	Udziały (akcje) własne	0,-	0,-				
	AKTYWA razem (suma poz. A i B i C i D)	26 500,-	23 800,-		PASYWA razem (suma poz. A i B)	26 500,-	23 800,-

Rachunek zysków i strat

Sposób ustalania wyniku finansowego jest zdeterminowany przez przyjęty przez jednostkę wariant rachunku zysków i strat. Ustawa o rachunkowości dopuszcza dwa warianty rachunku zysków i strat: wariant kalkulacyjny i wariant porównawczy.

W obydwu wariantach **wynik finansowy ustala się w następujących etapach:**

1. ustalenie wyniku na sprzedaży
2. ustalenie wyniku na działalności operacyjnej
3. ustalenie wyniku brutto
4. ustalenie wyniku netto

Wariant porównawczy i kalkulacyjny **różnią się sposobem ustalania wyniku na sprzedaży**, pozostałe etapy przebiegają tak samo.

Segment	Wariant kalkulacyjny	Wariant porównawczy
Zasadnicza działalność operacyjna	A. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi
	I. Przychody netto ze sprzedaży produktów II. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	I. Przychody netto ze sprzedaży produktów II. Zmiana stanu produktów III. Koszt wytworzenia produktów na potrzeby własne jednostki IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
	B. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	B. Koszty działalności operacyjnej
	I. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów II. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	I. Amortyzacja II. Zużycie materiałów i energii III. Usługi obce IV. Podatki i opłaty V. Wynagrodzenia VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia VII. Pozostałe koszty rodzajowe III. Wartość sprzedanych towarów i materiałów
	C. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B)	C. Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)
	D. Koszty sprzedaży	D. Pozostałe przychody operacyjne
	E. Koszty ogólnego zarządu	E. Pozostałe koszty operacyjne
	F. Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E)	F. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+D-E)
Pozostała działalność operacyjna	G. Pozostałe przychody operacyjne	
	H. Pozostałe koszty operacyjne	
	I. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F+G-H)	
Działalność finansowa	J. Przychody finansowe	G. Przychody finansowe
	K. Koszty finansowe	H. Koszty finansowe
	L. Zysk (strata) brutto (I+J-K)	I. Zysk (strata) brutto (F+G-H)
	M. Podatek dochodowy	J. Podatek dochodowy
	N. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	K. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
	O. Zysk (strata) netto (L-M-N)	L. Zysk (strata) netto (I-J-K)

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika nr 1 do Ustawy z dnia 29.09.1994. o rachunkowości, tj. Dz U. z 2021 roku poz. 217

Kolorem pomarańczowym zaznaczyłam te segmenty, które są takie same, czyli Pozostała działalność operacyjna i Działalność finansowa, a później przejście od wyniku brutto do wyniku netto. Jak widać z tabeli warianty te różnią się sposobem ustalania wyniku na sprzedaży. Wynik na sprzedaży jest wynikiem na zasadniczej działalności jednostki i ma kluczowe znaczenie dla ostatecznego wyniku.

Ustalanie wyniku na sprzedaży w kalkulacyjnym rachunku zysków i strat

W wariantcie kalkulacyjnym przychodom ze sprzedaży produktów, materiałów i towarów przeciwstawia się koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów. Uzyskany w ten sposób wynik brutto ze sprzedaży pomniejsza się o koszty sprzedaży i koszty zarządu

- A. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów
 - I. Przychody netto ze sprzedaży produktów
 - II. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
- B. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów
 - I. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów
 - II. Wartość sprzedanych towarów i materiałów
- C. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B)
- D. Koszty sprzedaży
- E. Koszty ogólnego zarządu
- F. Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E)**

Ustalanie wyniku na sprzedaży w porównawczym rachunku zysków i strat

W wariantcie porównawczym przychodom ze sprzedaży produktów, materiałów i towarów przeciwstawia się koszty według rodzaju oraz koszt sprzedanych materiałów i towarów. Ponieważ koszty rodzajowe nie są współmierne z osiągniętymi przychodami ze sprzedaży produktów należy dokonać korekty o zmianę stanu produktów.

- A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi
 - I. Przychody netto ze sprzedaży produktów
 - II. Zmiana stanu produktów
 - III. Koszt wytworzenia produktów na potrzeby własne jednostki
 - IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
- B. Koszty działalności operacyjnej
 - I. Amortyzacja
 - II. Zużycie materiałów i energii
 - III. Usługi obce

IV. Podatki i opłaty

V. Wynagrodzenia

VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

VII. Pozostałe koszty rodzajowe

VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów

C. Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)

Ustalenie wyniku netto

Bez względu na to który wariant rachunku zysków i strat jednostka gospodarcza wybrała **wynik finansowy musi osiągnąć tą samą wartość**. Ponieważ kolejne etapy ustalania wyniku przebiegają tak samo w obydwu wariantach, już wynik na sprzedaży musi być taki sam (litera C w porównawczym = litera F w kalkulacyjnym).

Przejście od wyniku na sprzedaży do wyniku netto w obydwu wariantach przebiega według następującego algorytmu:

Zysk (strata) ze sprzedaży

+ Pozostałe przychody operacyjne

- Pozostałe koszty operacyjne

Zysk(strata) z działalności operacyjnej

+ Przychody finansowe

- Koszty finansowe

Zysk (strata) brutto

- Podatek dochodowy

- Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)

Zysk (strata) netto

Sposób ewidencji kosztów a wybór wariantu rachunku zysków i strat

Jednostki gospodarcze samodzielnie podejmują decyzję, który wariant rachunku zysków i strat będą sporządzać i informację o tym umieszczają w Dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości. Jednak wybór ten jest uzależniony od sposobu ewidencji kosztów w jednostce

Kalkulacyjny rachunek zysków i strat może być stosowany przez jednostki, które ewidencjonują koszty tylko w układzie według typów działalności lub układzie rodzajowym i według typu działalności równocześnie.

Porównawczy rachunek zysków i strat może być stosowany przez jednostki, które ewidencjonują koszty tylko w układzie rodzajowym lub układzie rodzajowym i według typu działalności równocześnie.

W rachunku zysków i strat przychody i koszty wykazuje się odrębnie. Występują 3 wyjątki:

1. Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych) – wykazuje się zysk (stratę) z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych
2. Sprzedaż aktywów finansowych (akcji) - wykazuje się zysk (stratę) z tytułu rozchodu aktywów finansowych
3. Różnice kursowe – wykazuje się nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi lub odwrotnie

Pytania kontrolne:

Wynik finansowy ustalony w wariantach porównawczym i kalkulacyjnym w danej jednostce:

- a) będzie taki sam w obu wariantach,
- b) w wariantach porównawczym będzie wyższy,
- c) w wariantach kalkulacyjnym będzie wyższy,

Czym różni się wariant porównawczy od wariantu kalkulacyjnego

- a) Sposobem ustalania wyniku ze sprzedaży
- b) Metodą rozliczania przychodów
- c) Żadna z powyższych

Ustawa o rachunkowości dopuszcza:

- a) dwa warianty rachunku zysków i strat: wariant kalkulacyjny i wariant porównawczy
- b) tylko jeden wariant: wariant kalkulacyjny
- c) tylko jeden wariant: wariant porównawczy

Przykład: sporządzanie rachunku zysków i strat

Przedsiębiorstwo handlowo usługowe. prowadzi ewidencję kosztów w dwóch układach, rodzajowym i według typów działalności. Na początku roku obrotowego 20XX przedsiębiorstwo posiadało usługi w toku – 4000, oraz aktywowane z zeszłego roku koszty o wartości 1 300,-(Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów). Na koniec roku 20XX wybrane konta posiadały następujące stany:

Amortyzacja	1 200,-
Zużycie materiałów i energii	2 800,-
Usługi obce	3 200,-
Podatki i opłaty	1 500,-
Wynagrodzenia	14 500,-
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	4 000,-
Pozostałe koszty rodzajowe	3 200,-
Rozliczenie kosztów rodzajowych	30 400,-
Koszty handlowe (koszty sprzedaży)	10 000,-
Koszty działalności podstawowej (produkcja w toku)	7 500,-
Koszt wytworzenia sprzedanych usług	14 200,-
Uzyskane odsetki	2 000,-
Przychody ze sprzedaży towarów	25 000,-
Zapłacone odsetki o kredytów	1 200,-
Przychody ze sprzedaży środków trwałych	9 400,-
Koszty ogólnego zarządu	2 000,-
Przychody ze sprzedaży usług	32 000,-
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2 000,-
Wartość netto sprzedanych środków trwałych	7 200,-
Zapłacone kary	1 200,-
Wartość zapasów zniszczonych w powodzi	6 400,-
Wartość sprzedanych towarów w cenie nabycia	20 000,-
Uzyskane odszkodowanie za zniszczone zapasy	4 400,-

Polecenia:

1. Sporządzić rachunek zysków i strat w wariantcie kalkulacyjnym.
2. Sporządzić rachunek zysków i strat w wariantcie porównawczym.
3. Oblicz podatek dochodowy od osób prawnych jako 19% zysku brutto.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

(pieczęć jednostki)

sporządzony za okres

(wariant kalkulacyjny)

jednostka obliczeniowa:

Wiersz	Wyszczególnienie	Dane za rok	
A	Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	57 000	
	– od jednostek powiązanych		
I	Przychody netto ze sprzedaży produktów	32 000	
II	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	25 000	
B	Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	34 200	
	– jednostkom powiązanym		
I	Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	14 200	
II	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	20 000	
C	Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A – B)	22 800	
D	Koszty sprzedaży	10 000	
E	Koszty ogólnego zarządu	2 000	
F	Zysk (strata) ze sprzedaży (C – D – E)	10 800	
G	Pozostałe przychody operacyjne	6 600	
I	Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych	2 200	
II	Dotacje		
III	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
IV	Inne przychody operacyjne	4 400	
H	Pozostałe koszty operacyjne	7 600	
I	Strata z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		
II	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
III	Inne koszty operacyjne	7 600	
I	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F + G – H)	9 800	
J	Przychody finansowe	2 000	
I	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		
	a) od jednostek powiązanych, w tym:		
	– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	b) od jednostek pozostałych, w tym:		
	– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
II	Odsetki, w tym:	2 000	
	– od jednostek powiązanych		
III	Zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	– w jednostkach powiązanych		
IV	Aktualizacja wartości aktywów finansowych		
V	Inne		
K	Koszty finansowe	1 200	
I	Odsetki, w tym:	1 200	
	– dla jednostek powiązanych		
II	Strata z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	– w jednostkach powiązanych		
III	Aktualizacja wartości aktywów finansowych		
IV	Inne		
L	Zysk (strata) brutto (I+J-K)	10 600	
M	Podatek dochodowy	2 014	
N	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		
O	Zysk (strata) netto (L-M-N)	8 586	

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (wariant porównawczy)

(pieczęć jednostki)

sporządzony za okres

jednostka obliczeniowa:

Wiersz	Wyszczególnienie	Dane za rok	
A	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:	61 200	
	– od jednostek powiązanych		
I	Przychody netto ze sprzedaży produktów	32 000	
II	Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)	4 200	
III	Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki		
IV	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	25 000	
B	Koszty działalności operacyjnej	50 400	
I	Amortyzacja	1 200	
II	Zużycie materiałów i energii	2 800	
III	Usługi obce	3 200	
IV	Podatki i opłaty, w tym:	1 500	
	– podatek akcyzowy		
V	Wynagrodzenia	14 500	
VI	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	4 000	
	– emerytalne		
VII	Pozostałe koszty rodzajowe	3 200	
VIII	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	20 000	
C	Zysk (strata) ze sprzedaży (A – B)	10 800	
D	Pozostałe przychody operacyjne	6 600	
I	Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych	2 200	
II	Dotacje		
III	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
IV	Inne przychody operacyjne	4 400	
E	Pozostałe koszty operacyjne	7 600	
I	Strata z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		
II	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
III	Inne koszty operacyjne	7 600	
F	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C + D – E)	9 800	
G	Przychody finansowe	2 000	
I	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		
	a) od jednostek powiązanych, w tym:		
	– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
	b) od jednostek pozostałych, w tym:		
	– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale		
II	Odsetki, w tym:	2 000	
	– od jednostek powiązanych		
III	Zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	– w jednostkach powiązanych		
IV	Aktualizacja wartości aktywów finansowych		
V	Inne		
H	Koszty finansowe	1 200	
I	Odsetki, w tym:	1 200	
	– dla jednostek powiązanych		
II	Strata z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:		
	– w jednostkach powiązanych		
III	Aktualizacja wartości aktywów finansowych		
IV	Inne		
I	Zysk (strata) brutto (F + G – H)	10 600	
J	Podatek dochodowy	2 014	
K	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		
L	Zysk (strata) netto (I – J – K)	8 586	

Ustalenie zmiany stanu produktów:

koszty rodzajowe – koszt własny = 30 400 – 26 200 = 4 200

Konto	S.k.	S.p.	Zmiana
Produkcja w toku	7 500	4 000	+ 3 500
RMK – czynne	2 000	1 300	+ 700
Razem	8 500	5 300	+4 200

Zmiana stanu produktów = 4 200

Pozostałe elementy sprawozdania finansowego

Informacja dodatkowa

Wymagany, obowiązkowym elementem sprawozdania jest *informacja dodatkowa*. Zawiera ona dodatkowe i szczegółowe dane niezbędne do zrozumienia sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa obejmuje:

1. wprowadzenie do sprawozdania finansowego, zawierające opis przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny i sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia jednostce prawo wyboru, oraz przedstawienie przyczyn i skutków ich ewentualnych zmian w stosunku do roku poprzedzającego;
2. dodatkowe informacje i objaśnienia:
 - a) do pozycji bilansu, rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych za okresy sprawozdawcze objęte sprawozdaniem finansowym,
 - b) proponowany podział zysku lub pokrycia straty,
 - c) podstawowe informacje dotyczące pracowników i organów jednostki,
 - d) inne istotne informacje dla zrozumienia sprawozdania finansowego.

Zakres informacji dodatkowej, sporządzanej przez jednostki inne niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, określa załącznik nr 1 do ustawy.

Warto zaznaczyć że jednostki małe (załącznik nr 5) i mikro (załącznik nr 4) mają odpowiednio obniżone wymogi co do zawartości informacji dodatkowej.

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego jest prezentowane na początku sprawozdania i obejmuje dane identyfikujące jednostkę gospodarczą, identyfikujące sprawozdanie finansowe i określające metody jego sporządzenia, a w szczególności:

1. firmę, siedzibę i adres albo miejsce zamieszkania i adres, podstawowy przedmiot działalności jednostki oraz numer we właściwym rejestrze sądowym albo ewidencji;
2. wskazanie czasu trwania działalności jednostki, jeżeli jest ograniczony;
3. wskazanie okresu objętego sprawozdaniem finansowym;
4. wskazanie, że sprawozdanie finansowe zawiera dane łączne, jeżeli w skład jednostki wchodzi wewnętrzne jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe;

5. wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostkę w dającej się przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez nią działalności;
6. w przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w ciągu którego nastąpiło połączenie, wskazanie, że jest to sprawozdanie finansowe sporządzone po połączeniu spółek, oraz wskazanie zastosowanej metody rozliczenia połączenia (nabycia, łączenia udziałów);
7. omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji), ustalenia wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia jednostce prawo wyboru.

Dodatkowe informacje i objaśnienia są podzielone na 10 części – rozdziałów:

Rozdział 1 dotyczy danych uzupełniających do bilansu.

Rozdział 2 to informacje szczegółowe i uzupełniające do rachunku zysków i strat.

Rozdział 3 dotyczy pozycji sprawozdania finansowego, wyrażonych w walutach obcych – należy podać kursy przyjęte do ich wyceny.

Rozdział 4 to dane dodatkowe do rachunku przepływów pieniężnych.

Rozdział 5 zawiera informacje charakteryzujące jednostkę w większym stopniu niż miało to miejsce we wprowadzeniu.

Rozdział 6 to informacje o błędach z lat ubiegłych, zdarzeniach po dniu bilansowym, zmianach polityki rachunkowości i ich skutków.

Rozdział 7 dodatkowe dane o grupie kapitałowej istotne dla konsolidacji i jej niepodlegające.

Rozdział 8 dotyczy połączenia jednostek

Rozdział 9 dotyczy kontynuowania działalności. Wstępne wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności następuje we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego.

Rozdział 10 pozostaje do dyspozycji jednostki i można (i należy) w nim przedstawić inne informacje niż wymienione powyżej, jeżeli mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki.

Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych stanowi specyficzną, odmienną od innych części sprawozdania finansowego. Jego treścią są zdarzenia kasowe – wpływy i wydatki środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Wyróżnia to rachunek przepływów pieniężnych spośród innych części sprawozdania, które są sporządzane przy uwzględnieniu zasady memoriału, jednocześnie utrudnia jego powiązanie z zapisami w księgach rachunkowych, które są prowadzone w zgodzie z tą zasadą.

Rachunek przepływów pieniężnych przedstawia informacje na temat przepływów pieniężnych zaistniałych w ciągu okresu, w podziale na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową. Pomija się natomiast przepływy związane z zamianą środków pieniężnych na środki pieniężne.

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej to przepływy z głównego rodzaju działalności powodującego powstawanie przychodów, są one zatem zazwyczaj skutkiem transakcji i innych zdarzeń, które uwzględnia się przy ustalaniu zysku lub straty. Stanowią główny wskaźnik określający stopień, w jakim działalność operacyjna jednostki generuje środki pieniężne wystarczające do spłaty pożyczek, utrzymywania zdolności operacyjnej jednostki, wypłaty dywidend oraz dokonywania nowych inwestycji, bez korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania.

Przykładami przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej są:

- a) *środki pieniężne otrzymane z tytułu sprzedaży dóbr i świadczenia usług;*
- b) *środki pieniężne otrzymane z tytułu tantiem, opłat, prowizji i innych przychodów;*
- c) *środki pieniężne zapłacone na rzecz dostawców dóbr i usług;*
- d) *środki pieniężne zapłacone na rzecz i w imieniu pracowników;*
- e) *środki pieniężne otrzymane od zakładów ubezpieczeń oraz środki pieniężne zapłacone na rzecz zakładów ubezpieczeń z tytułu składek i odszkodowań, rent i innych świadczeń ubezpieczeniowych;*
- f) *środki pieniężne zapłacone z tytułu podatku dochodowego lub zwroty podatku dochodowego, chyba że w wyraźny sposób można je połączyć z działalnością finansową bądź inwestycyjną; oraz*
- g) *środki pieniężne otrzymane oraz zapłacone z tytułu umów (dotyczących instrumentów finansowych będących w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym*

Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej to wpływy i wydatki związane z nabywaniem i sprzedażą aktywów trwałych oraz inwestycji krótkoterminowych niezaliczonych do ekwiwalentów środków pieniężnych. Ważne jest odrębne ujawnianie informacji dotyczących przepływów pieniężnych powstających w wyniku działalności inwestycyjnej, ponieważ takie przepływy pieniężne wskazują na zakres poniesionych nakładów mających służyć generowaniu przychodu oraz przepływów pieniężnych w przyszłości.

Przykładami przepływów pieniężnych wynikających z działalności inwestycyjnej są:

- a) *środki pieniężne zapłacone w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz innych aktywów trwałych. Do takich płatności zaliczamy środki związane z aktywowanymi kosztami prac rozwojowych oraz wytworzonymi w obrębie jednostki rzeczowymi aktywami trwałymi;*
- b) *środki pieniężne otrzymane ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz innych aktywów trwałych;*
- c) *środki pieniężne zapłacone w celu nabycia instrumentów kapitałowych lub instrumentów dłużnych innej jednostki oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach (inne niż płatności za instrumenty uznane za ekwiwalenty środków pieniężnych lub za instrumenty będące w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym);*
- d) *środki pieniężne otrzymane ze sprzedaży instrumentów kapitałowych lub instrumentów dłużnych innej jednostki oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach (inne niż środki pieniężne otrzymane za instrumenty uznane za ekwiwalenty środków pieniężnych lub za instrumenty będące w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym);*
- e) *zaliczki wpłacane i pożyczki udzielane stronom trzecim (inne niż zaliczki i pożyczki wpłacane i udzielane przez instytucje finansowe);*
- f) *środki pieniężne otrzymane ze spłat zaliczek oraz pożyczek udzielonych stronom trzecim (innych niż zaliczki i pożyczki wpłacane i udzielane przez instytucje finansowe);*
- g) *środki pieniężne zapłacone z tytułu umów terminowych typu futures, forward, umów dotyczących opcji oraz umów zamiany typu swap, chyba że umowy są w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym lub wówczas, gdy zapłacone środki pieniężne zostały zaliczone do działalności finansowej; oraz*
- h) *środki pieniężne otrzymane z tytułu umów terminowych typu futures, forward, umów dotyczących opcji oraz umów zamiany typu swap, chyba że umowy są w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym lub wówczas, gdy otrzymane środki pieniężne zaliczone zostały do działalności finansowej*

Przepływy pieniężne z działalności finansowej to wpływy i wydatki związane z pozyskiwaniem i obsługą kapitału własnego i zadłużenia jednostki. Ważne jest odrębne ujawnienie informacji dotyczących przepływów pieniężnych z działalności finansowej ze względu na użyteczność tych informacji przy prognozowaniu roszczeń do przyszłych przepływów pieniężnych, wysuwanych przez podmioty wnoszące kapitał do jednostki.

Przykładami przepływów pieniężnych powstających w wyniku działalności finansowej są:

- a) *wpływy pieniężne z emisji akcji lub innych instrumentów kapitałowych;*
- b) *środki pieniężne zapłacone na rzecz właścicieli z tytułu nabycia lub spłaty udziałów w jednostce;*
- c) *wpływy środków pieniężnych z tytułu emisji obligacji, udzielenia kredytów, emisji weksli, bonów, pożyczek hipotecznych oraz innych krótkoterminowych i długoterminowych pożyczek;*
- d) *pieniężne spłaty pożyczonych kwot; oraz*
- e) *środki pieniężne zapłacone przez leasingobiorcę celem zmniejszenia nieuregulowanych zobowiązań wynikających z leasingu finansowego*

Metody prezentacji rachunku przepływów pieniężnych.

Przepływy pieniężne można prezentować dwoma metodami: **bezpośrednią lub pośrednią.**

Różnica dotyczy tylko części prezentującej przepływy z działalności operacyjnej:

- metodą bezpośrednią, w której ujawniane są główne kategorie otrzymanych i zapłaconych środków pieniężnych brutto;
- metodą pośrednią, w której zysk lub stratę koryguje się o skutki transakcji mających bezgotówkowy charakter, o czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe dotyczące przeszłych lub przyszłych wpływów lub płatności środków pieniężnych dotyczących działalności operacyjnej, oraz o pozycje przychodowe i kosztowe związane z przepływami pieniężnymi z działalności inwestycyjnej lub finansowej

Zestawienie zmian w kapitale własnym

Szczególne znaczenie dla obecnych właścicieli i potencjalnych inwestorów może mieć zestawienie zmian w kapitale własnym. Obejmuje ono te zmiany kapitału własnego, które nie

dotyczą wyniku finansowego lub szerzej rozumianego całkowitego dochodu. Są to przede wszystkim transakcje jednostki z właścicielami. Należy się tu odnieść do ujętych w ustawie o rachunkowości definicji przychodów i kosztów, która mówi że są to zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego inny sposób niż wniesienie lub wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli. Zestawienie zmian w kapitale własnym jest nowszą częścią sprawozdania finansowego niż rachunek zysków i strat dlatego wywołane przychodami lub kosztami prezentuje sumarycznie poprzez ustalony w rachunku zysków i strat zysk netto lub całkowity dochód.

Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym jest uzupełnieniem informacji o kapitale własnym, zawartych w bilansie. Dostarcza informacji o zmianach, jakie nastąpiły w poszczególnych składnikach kapitału (funduszu) własnego w ciągu roku obrotowego i ich przyczynach. Zestawienie to sporządza się co najmniej ze szczegółowością określoną w załączniku nr 1 do ustawy o rachunkowości. Jednostka może uszczegółowić zakres tytułów (zwiększeń i zmniejszeń) poszczególnych kapitałów, jeśli uzna to za niezbędne dla zwiększenia wartości poznawczej zestawienia i jego przydatności.

Dane wykazywane w zestawieniu zmian w kapitale (funduszu) własnym obejmują stany składników kapitału na początek bieżącego i poprzedniego okresu, zmiany (zwiększenia i zmniejszenia) jakie w tych okresach miały miejsce oraz stany na koniec okresów.

Wykazywane w zestawieniu dane liczbowe dotyczące stanów składników kapitału (funduszu) na początek okresu (BO) i na koniec okresu (BZ) powinny być zgodne z danymi ujętymi w pasywach bilansu w pozycji A. "Kapitał (fundusz) własny". Przy sporządzaniu obu wymienionych elementów składowych sprawozdania finansowego obowiązują bowiem identyczne kryteria klasyfikacji kapitałów (funduszy).

Głównym celem sporządzania zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym jest dostarczenie odbiorcy tego sprawozdania informacji o zmianach jakie nastąpiły w poszczególnych składnikach kapitału (funduszu) własnego oraz przyczynach tych zmian.

Zestawienie to dostarcza również informacji o przewidywanej wielkości kapitału (funduszu) własnego, jaki pozostanie do dyspozycji jednostki, jeśli zostanie zaakceptowana propozycja dotycząca podziału zysku lub pokrycia straty.

Według ustawy o rachunkowości (art. 45 ust. 3) zestawienie zmian z kapitale (funduszu) własnym jest obowiązkowym elementem sprawozdania finansowego jednostek określonych w art. 64 ust. 1 ustawy o rachunkowości których sprawozdania podlegają obowiązkowi corocznego badania .

Pytania kontrolne:

Informacja dodatkowa jest elementem sprawozdania sporządzanym:

- a) jedynie przez osoby prawne,
- b) jedynie przez jednostki objęte obowiązkiem badania rocznych sprawozdań finansowych,
- c) wszystkie jednostki podlegające przepisom ustawy o rachunkowości

Informacje na temat podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego i szczegółowych stosowanych zasad (polityki) rachunkowości zawarte są w:

- a) rachunku zysków i strat
- b) informacji dodatkowej
- c) Zestawieniu zmian w kapitale własnym

Wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostkę w dającej się przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez nią działalności umieszczone jest w:

- a) wprowadzeniu do sprawozdania finansowego
- b) dodatkowych informacjach i objaśnieniach
- c) nie jest zawarte w informacji dodatkowej

Polskie przepisy – Ustawa o rachunkowości zezwalają na sporządzanie Rachunku przepływów pieniężnych:

- a) tylko metodą bezpośrednią,
- b) tylko metodą pośrednią,
- c) metodą pośrednią lub bezpośrednią,

Metoda bezpośrednia i pośrednia sporządzania Rachunku przepływów pieniężnych różnią się od siebie:

- a) sposobem prezentacji tylko przepływów z działalności operacyjnej,
- b) sposobem prezentacji tylko przepływów z działalności finansowej,
- c) sposobem prezentacji przepływów wszystkich, trzech działalności,

Zestawienie zmian w kapitale własnym jest elementem sprawozdania sporządzanym:

- a) jedynie przez osoby prawne,
- b) jedynie przez jednostki objęte obowiązkiem badania rocznych sprawozdań finansowych,

- c) wszystkie jednostki podlegające przepisom ustawy o rachunkowości

Wykazywane w zestawieniu zmian w kapitale własnym dane liczbowe dotyczące stanów składników kapitału własnego:

- a) powinny być zgodne z danymi ujętymi w pasywach bilansu w pozycji A. "Kapitał własny"
- b) mogą być wyższe niż kwoty ujęte w pasywach bilansu w pozycji A. "Kapitał własny"
- c) mogą być niższe niż kwoty ujęte w pasywach bilansu w pozycji A. "Kapitał własny"